

Klo

17.23

Sissi Kuntsi

Tammi

Klo

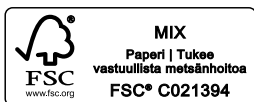
I7.23

Sissi Kuntsi

TAMMI

HELSINKI

© Sissi Kuntsi ja Tammi 2024
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
ISBN 978-952-04-6580-3
Painettu EU:ssa

Rakkaani,
kirjoitin tämän, jotta selviäisin.

*Vielä kerran tulee päivä, kun en jaksa taistella. Kerron
kyllä milloin se on koittava. – – Toivon, ethän enää
silloin kannusta ja rohkaise. Ethän pyydä, että jäisin
elämään. Säästä minut taistelulta, kuiskaa korvaan
hiljaa vain: irti päästä, olet vapaa lähtemään.*

PETRI LAAKSONEN KAPPALEESSAAN ANNA MINUN MENNÄ

We are all just walking each other home.

RAM DASS

Heinäkuun yhdeksäntenä päivänä kello 11.51 syleilen sinua kotimme kuistilla viimeisen kerran, Juhana. Videokamerat ovat jo päällä. Meidän viimeinen kosketuksemme, viimeiset sanamme toisillemme dokumentoituvat muistikortille, jota en halua koskaan katsoa. Lääkäri sanoi, että tapahtuma on videoitava. Se todistaisi, että minä en tappanut sinua.

Sanot tarvitsevasi kahdeksan tuntia siihen, että kaikki onnistuu. Sinä olet soturi. Sinun on saatava valmistautua siten, että minä en itke vierelläsi.

Sinä itket, rajummin kuin koskaan.

Olemme levittäneet kuistille ison pressun, jotta paikka olisi helpompi siivota sitten, kun kaikki on ohitse. Istut puutarhatuoliin, jolla minä tähän asti aina istuin. Olet ostanut sen itsellesi, mutta se on liian matala, sinun on hankala nousta siitä. Oikea jalkasi pettää ja usein rojahdat takaisin. Nyt sinun ei tarvitse enää nousta siitä, joten se kelpaa. Har-

teillasi on beigen värinen shaali, jonka sain lahjaksi työkavereilta, kun muutimme ”kylmään pohjolaan”, Kehä kolmosen yläpuolelle. Tuolin vieressä on valkoinen ämpäri.

Puisella pöydällä vierelläsi on veitsi, vesipullo, kuulokkeet ja iPad, jotta saat kuunneltua lempimusiikkiasi kun valmistaudut, sekä vesitiiviiseen kansioon laitettuna kirje, jossa vakuutat tehneesi kaiken harkitusti, kenenkään painostamatta. Ja että olet täysissä sielun- vaikkakaan et ruumiinvoimissa, tiedät tekosi johtavan kuolemaan, ja että kuolema on nimenomainen tavoitteesi ja toiveesi.

Sinä suojaat selustani. Siinäkin olet soturi.

Teroitit veitsen eilen. Minä istuin vielä aamukahvin jäljiltä puutarhassa. Joutsenpariskunta lenteli talomme ympärillä. Ne toittivat niin kuin niillä olisi ollut hätä. Ehkä niilläkin oli.

Tänä aamuna, sinun kuolinpäiväsi aamuna, palokärki hakkasi kotimme sivuseinää ja sitten takaseinää makuuhuoneen puolelta. Vanha kansa sanoo, että sivuseinän nakutus tietää vaaraa talon emännälle, takaseinän isännälle. Me makasimme vielä vuoteella, viimeisen kerran yhdessä. Kaikki aistini olivat terävinä ja turtana yhtäaikaa. Tunsin palokärjen nakutuksen ihollani kuin joku olisi nipistel-

lyt minua hereille. Suutelit minua hämärässä enkä muista, että huuleni olisivat koskaan säkenöineet niin. Miksi me nousimme ylös tähän päivään?

Sinä haluat kuolla. Olet halunnut kuolla jo kolmetoista vuotta ja sanot, että rakkautemme on pitänyt sinut elossa. Olet silti odottanut, että kuolema korjaisi. Nyt et jaksakaan enää odottaa.

Kello käy ja me syleilemme viimeisen kerran. Me varmasti sanomme jotain muutakin, mutta saan itkusi seasta selvän vain viimeisistä sanoistasi:

”Mene. En pysty kääntämään katsettani sinusta.”

Minä menen, sinä jäät videokameroiden luokse. Niitä on kolme, varmuuden vuoksi, jos yhdestä loppuakin akku tai muistikortti pettää. Kamerat kuvaavat sinua kolmelta suunnalta. Minä poistun kuvasta.

Rakastan sinua, Juhana.

Enemmän kuin ketään olen koskaan rakastanut, ja jonkin jumalallisen ihmeen ansiosta onnistuimme rakastamaan, kunnes kuolema... En tiedä voiko kuolemakaan erottaa meitä. En tiedä. Tiedän vain, että minun on selvitettävä miksi kaikki tapahtui, vaikka tiedän, ettei mikään selviä.

Ihminen selvittää, jotta selviäisi itse.

On kohta neljä tuntia siitä, kun näin sinut hengissä viimeisen kerran kello 17.23. Palasin liian aikaisin. Mutta en kykene puhumaan siitä mitä näin. Se jäytää kuvana sielussani.

Istun Siskon eteisen lattialla kengät jalassa, en tiedä kauanko olen istunut siinä, ehkä tunnin, mutta en ole varma. Kuulen tänne saakka kuinka keittiön seinällä oleva kello raksuttaa, aivan kuin kello olisi korvani vieressä. Tunnen kylkiluita vasten sydämeni sykkeen, joka on ainakin kaksi kertaa kelloa nopeampi. Minulla on kylmä ja kuuma, ihoni särisee kauttaaltaan kuin olisin sähkövirtaa.

En voi hälyttää apua ennen kuin olen täysin varma siitä, että olet vuotanut kuiviin, kuollut. Jos haavat on tehty hyvin, ei siihen tietenkään mene yli neljää tuntia, mutta minä en saa pettää sinua viimeisten hetkien aikana. Lasken vielä viisi kertaa eteisen tapetissa olevien sinivihreiden raitojen määrän. Kello

21.57 soitan hätäkeskukseen ja kerron, että mieheni on tehnyt itsemurhan. Hätäkeskuspäivystäjä sanoo lähettävänsä apua heti. Olen jo sanomassa, että apua tuskin enää tarvitaan, mutta samaan aikaan tajuan, että en voi olla varma oletko kuollut.

Yritän olla ajattelematta, kuinka verinen kätesi pyyhkäisee ilmaa. Otan seinästä tukea ja nousen ylös.

Pyydän Siskoä tulemaan kanssani. Hän ei ole siskoni, mutta hän on siskoni. Meidän ystävyys on alkanut ennen kuin osasimme kumpikaan ajaa polkupyörällä. Tarvitsen hänet, jotta kykenen palaamaan kotiin.

Ambulanssi ja poliisiauto ovat pihassa, kun saavumme. Aurinko on jo laskenut metsän taakse, tummat pilvet peittävät taivaan ja on pimeämpää kuin heinäkuussa yleensä. Hälytysvalot värjäävät pihakoivujen valkoiset rungot sinisiksi, aavemaisiksi. Talon takana on meri, mutta se ei päästä ääntäkään. Korvissani suhisee ja kuohuu.

”Olit soittanut hälytyskeskukseen, koska epäilit miehesi tehneen itsemurhan. Päästäisitkö meidät sisälle taloon heti”, vanhempi poliisi sanoo.

”Hän teki sen ulkona kuistilla.”

”Mistä sinä sen tiedät?”

”Hän on suunnitellut tätä äitienpäivästä lähtien”, vastaan. Suutani kuivaa, kieli takertuu kitalakeen. Sisko seisoo vierelläni. Onneksi hän ei koske minua. En halua, että kukaan koskee minua.

Poliisien ilmeet eivät kerro mitä he ajattelevat. He kävelevät ambulanssimiesten kanssa talon taakse. Hetken kuluttua toinen poliiseista palaa takaisin.

”Osanottomme. Hän on menehtynyt.”

Sinä olet onnistunut. Et jäänyt kitumaan. Sisäläni on hyinen jäävuori.

Ambulanssimiehet lähtevät pois, heitä ei tarvita, he eivät kuljeta ruumiita. Poliisit ohjaavat minut sisälle taloon, he haluavat puhua kanssani. En haluaisi katsoa eteisen ikkunasta näkyvälle kuistille, mutta en voi olla katsomatta. Sinä makaat siellä mahallasi. Käänän katseeni pois, pakottaudun liikumaan eteenpäin, kohti olohuonetta.

Istun sohvalla, poliisit ovat hakeneet keittiöstä tuolit ja istuvat edessäni. Poliisit haluavat tietää kaiken. Kun kerron heille, he katsovat minua ja sanovat, etteivät he ole koskaan ennen kohdanneet tällaista tapausta.

”En minäkään”, sanon, vai sanonko. En ole enää varma mitä puhun ääneen ja mitä ajattelen. Itken, mutta kun kosken poskeani, se on kuiva.

Olen kiitollinen poliiseille siitä, etteivät he esitä asiantuntijaa. ”Tämä vaikuttaisi selvältä tapaukselta eikä rikokselta, mutta emme tiedä. Meidän on kysyttävä korkeammalta taholta.”

”Kiitos”, sanon tai ainakin ajattelen. En halua vankilaan. En ole rikollinen. Pelkään, että katsoessaan videon he näkevät minun tulevan, seisovan nurmikolla kello 17.23. He näkevät, että minä näin kaiken enkä tehnyt mitään, vaan jätin sinut kuolemaan. Annoin tahtosi tapahtua. Se saattaa olla rikos.

Poliisit ovat myötätuntoisia. ”On sinulla ollut varmasti vaikea kesä. Kuinka olet kestänyt?”

”En tiedä”, sanon.

Nuoremman poliisin silmät ovat kauniit ja viattomat. Ehkä hän on ollut niin vähän aikaa pahuiden vartijana, että kykenee olemaan auki. Hänelle voisin tunnustaa. Minun täytyy tunnustaa, vaikka tiedänhän minä, että olisin voinut vaikka seisoa vierelläsi kunhan tapahtuma videoitaisiin. Niin lääkäri sanoi, mutta en ole enää varma mikä on totta, sanoiko hän oikeasti niin. Siksi minun täytyy tunnustaa heti tai he palaavat ja pidättävät minut nähtyään videon.

”Minä kävin täällä noin puoli kuuden maissa. Näin jotain liikettä pihalla ja lähdin pois.”

Nyt se on sanottu. Olen tunnustanut rikokseni. Ainakin melkein, sillä ”näin jotain liikettä” ei kuulosta siltä, mitä näin. Poliisi pyörittää päätään. Mitä se tarkoittaa? Sitäkö, että en olisi saanut lähteä? Sitäkö, että hän tietää minun jättäneen jotain kerromatta?

”Hän halusi kuolla. En voinut jäädä. Viettekö te minut?” kysyn.

Poliisi on ystävällinen. Hän sanoo, ettei minua viedä mihinkään. Saisin lähteä muualle, pois kotoa joksikin aikaa, sillä on parempi etten ole siellä, kun tutkinta tekee työnsä kuolinpaikalla.

”Saanko mennä Siskon luokse? Hän asuu parinkymmenen kilometrin päässä täältä.”

”Saat mennä minne haluat”, poliisi sanoo.

Tutkintapoliisi saapuu, hän ei tervehdi. Ehkä hänen täytyy työnsä vuoksi pysyä etäisenä, jotta hän olisi objektiivisempi.

Kun kaikki on ohi, me menemme Siskon luokse. ”Kaikki on ohi” on väärä ilmaisu. Mikään ei ole ohi, kaikki on vasta alkanut.

Puoli kahdelta yöllä poliisit tulevat Siskon kodille. He tuovat minulle vihkisormuksen ja ankh-ristin, joka oli kaulassasi. Annoin sen sinulle lahjaksi, kun täytit viisikymmentä ja me menimme naimisiin.

Otan korut ja kumarran poliiseille ja hoen kiitos, kiitos. Pelkään vieläkin, että he vievät minut, että olen syyllinen.

Seuraavana aamuna palaan talollemme, joka ei ole enää koti, sillä minun kotini oli sinun kanssasi. On aloitettava tavaroiden setviminen. Talon pitää olla tyhjä irtisanomisajan päättyessä vajaan kuukauden kuluttua ja meillä on jumalattomasti tavaraa. Onneksi Sisko on kanssani, sillä kun tulen kuistille tajuan poliisin unohtaneen kertoa, että minun on itse siivottava sotku, joka sinusta jäi.

Kuistilla on verinen pressu, puoli ämpärillistä hyytynyttä verta, hattu, kengät, shaali, nappikuuloke, vesipullo, puutarhatuoli. Kaikki tummanpunaisena kuivuneesta verestä. Toinen nappikuuloke on kadonnut. Jäikö se sinun korvaasi? Eivätkö poliisit huomanneet, että sinulla on kuuloke korvasasi? Hetkessä muistan järjettömimmän riidan, joka meillä koskaan oli.

Suutuin sinulle siitä, että et kuunnellut mitä sanoin.

”Rakas, en kuule kaikkea”, sanoit.

”Eikö parisuhteessa opetella kuuntelemaan!”

”Minä en siis oikeasti kuule.”

Lopulta uskoin sinua, hain lääkärilaukustani korvalampun ja katsoin korvaasi. Nappikuulokkeen kuminen pää oli työntynyt syvälle täyttäen korvakäytävän. Sen läpi oli mahdotonta kuulla. Kaivoin sen pois pinseteillä.

Muisto naurattaa minua, mutta en kykene nauramaan, olen halvaantunut. Havahdun Siskon kysymykseen.

”Onko täällä kertakäyttöhanskoja?”

”On”, sanon ja tuijotan hyytynyttä verilätäkköä, punaista merta, jonka rannalla nappikuuloke lojuu.

Pakotan jalat liikkumaan, kävelen keittiöön ja otan hankapaketin ja jätesäkkirullan. Työnnämme mustaan jätesäkkiin verisen tuolin. En halua istua siinä enää koskaan. Taitamme pressun, jonka sisälle jää hattusi, shaali, kenkä. Haen toisen kenگان nurmikon reunasta. Yhtäkkiä nauran hysteerisesti ajatukselle, että olet potkaissut tyhjää ja kenkä on lentänyt kuistin yli nurmikolle. Nauru muuttuu itkuksi, joka vavisuttaa. Mutta jatkan siivoamista, en voi pysähtyä. Tungemme verisankoon pyyhkeitä ja sanomalehteä ennen säkkiin laittamista, veri ei ole täysin hyytynyt. Laitamme varmuuden vuoksi kaksi jätesäkkiä päällekkäin, jos toiseen sat-

tuisi tulemaan pientä repeytymää. En halua, että pisaraakaan verta valahtaa näkyviin roskakatoksella. En halua, että naapurit hätäntyvät ja soittavat poliisille. En halua, että kukaan lähimaastossa saa tietää.

Kuistilla on veriroiskeita, pressu ei suojannut kaikkea. Me jynssäämme niitä harjalla ja huuhtelemme vedellä. Roiskeet lähtevät yllättävän helposti tai sitten me olemme tehokkaita. Kaikki on pois pyyhitty puolessa tunnissa. Sen jälkeen siirrymme taloon. Vedämme vaatteitasi, kenkiäsi, laukukjasi kaapeista ja pakkaamme niitä jätesäkkeihin. Käsiä ja jalkoja pakottaa, sydäntä jomottaa.

”Kiitos, tämä riittää tältä päivältä, en jaksakaan enempää. Haluan olla täällä yksin”, sanon.

Minun on helpompi surra yksin. En tiedä joutuuko se siitä, että Sisko on ollut sinulle niin vihainen. En kestä hänen vihaansa. Haluan suojella sinua, haluan suojella suruani.

”Oletko varma, että haluat olla täällä?” Sisko kysyy.

”Olen. Mutta en tiedä kuinka kauan. Tulen sinun luoksesi sitten.”

”Soitathan, jos tarvitset jotain.”

”Soitan.”

Sisko tekee lähtöä. Tunnen että hän haluaisi halata minua. Emme yleensä halaile. Kosketus tuntuu nyt erityisen vaikealta. Hän aistii sen. Hänellä on kykyjä, joita harvalla on.

”Soitan varmasti”, sanon vielä.

Sisko lähtee. En halua istahtaa. Se kuulostaa liian kevyeltä, minä olen raskas ja räjähdyspisteessä. Kun pysähdyn, kauhu leviää rintakehään ja saa käteni ja jalkani heikoiksi. Huudan nimeäsi ääneen ja ulvon kasvot märkänä. En tiedä näetkö sinä minua. En usko, että kykenisit olemaan vain ikkunasta puhaltava tuulenväre, joka hipaisee poskeani.

On heinäkuun kahdestoista, kolme päivää kuolemastasi. En odota sinun nousevan kuolleista, olen realisti. Olen taas siivoamassa taloa, joka oli kotimme, sillä se on saatava siivottua. Sisko on apuna, hän on tehokas, hän osaa käytännön asiat. Hänen seurassaan säilytän toimintakykyni ja päivät pysyvät edes jonkinlaisessa järjestyksessä.

Talomme eteisessä on parikymmentä säkillistä ja tusina laatikoita odottamassa, että kierrätyskeskuksen työntekijät tulevat ja hakevat ne pois. Haluan luopua vaatteista, jotka tuoksuvat sinulle, ja toisaalta en halua. Haluan luopua esineistä, joita toimme matkoiltamme, sillä en halua muistaa. Hetken kuluttua kaivan laatikosta takaisin alabasteripyramidin, ja haluan muistaa miltä tuntui painautua sinua vasten sukelluspuku päällä Punaisellamerellä ja meditoida Luxorin kiviholvissa, jossa me kumpikin vaivuimme käsittämättömään rauhan ja ykseyden tunteeseen.

Puen päälle Beatles t-paidan, jota pidit viimeisellä viikolla. Se tuoksuu sinulle, minua alkaa oksettaa, riisun paidan, mutta edelleen minussa velloo. Tungen vaatteitasi pesukoneeseen ja laitan päälle kolmen tunnin ohjelman. Kaivan makuuhuoneen nurkassa olevasta muovipussista viikko sitten ostamani puuvillaneuleen ja leikkaan hintalapun irti. Neule tuoksuu kaupalle ja muovipussille. Tiesin jo etukäteen, että hajut olisivat vaikeita. Halusin ostaa jotain, joka ei tuoksu kenellekään. Puuvilla raapii ihoa. Se tuntuu hyvälle vaikka sattuu, tunnen ääri-viivani paremmin.

On pidettävä tauko siivoamisessa. Kaikki liikkeet tuntuvat käsittämättömän raskailta. Menen kuis-tille, jolla kuolit. Istun siihen, missä ruumiisi makasi yöllä, kun poliisit tulivat. Katson maisemaa, jonka sinäkin näit viimeisinä hetkinäsi.

En haluaisi muistaa tapahtumia, mutta en kykene unohtamaan. Lisäksi suru sekoittaa päivät. Päivät eivät kulje järjestyksessä, ne risteilevät päässäni, ne eksyvät toisiinsa. Mikään ei ole lineaarista. Kuistilta näkyy meri, jossa opin kellumaan ja uimaan, kun olin viiden vanha.

Olen vuosikymmenten jälkeen palannut samaan maisemaan. Tuntuu kuin opettelisin yhä edelleen

uimaan, räpiköin ja olen varma että hukun, vaikka istun kuistillamme.

Sisko on sanonut, että kun on liikaa tunteita, tarvitaan tietoa, ja kun luulee sekoavansa, kannattaa keskittyä konkreettisiin asioihin. Kenen tahansa muun sanomana loukkaantuisin verisesti. Mutta tiedän että hän ajattelee parastani ja siksi olen kesyttänyt senkin, että hän on antanut minulle suruoppaita. Niiden mukaan olen shokkivaiheessa.

Selkääni särkee ja käyn makaamaan kuistille. Yritän sulkea silmät, mutta se ei onnistu. Tunnen veren tuoksun sieraimissani, metallinen maku leviää suuhun. Nousen nopeasti ylös, liian nopeasti. Silmissä sumenee hetkeksi, en saa otetta mistään ja kaadun.

Nurmikko on osin sammaloitunut, pehmeänä poskeani vasten. En jaksa nousta, en jaksa. Aurinko paistaa kirkkaasti, kuistin reuna kohoaa muurina varjostamaan minua. Ruohon seassa, aivan silmieni edessä, lojuu kadonnut nappikuuloke. Puristan sen käteeni ja mietin mikä kappale mahtoi olla soimassa, kun otit veitsen käteesi.

Painauduimme
toisiimme kuin
vetovoima ei olisi
lainkaan maan
ominaisuus vaan vain
meidän kahden.

Kun rakastavaiset kohtaavat, mies on jo vakavasti sairas, hänet on elvytetty viidesti eikä hän ehkä aina muistaisi, kenen vierellä herää. Elämä lahjoittaa heille yhteisen vuosikymmenen. Sissi Kuntsille sen viimeisten viikkojen hinta on mittaamaton.

Sydäntä raastava, tosipohjainen pienoisoromaani sairaan puolison omaehtoisesta kuolemasta. Onko syvintä rakkautta antaa toisen lähteä?

9 789520 465803

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-6580-3